

EUROPSKA UNIJA UVODI SLOBODAN PRISTUP JAVNIM PODACIMA

Europska komisija usvojila je još 2003. direktivu koja propisuje temeljna načela dostupnosti, transparentnosti i granice troškova kako bi se osigurali uvjeti za komercijalnu ponovnu upotrebu informacija iz javnog sektora. Prijedlog za izmjenu te direktive usvojen je 12. prosinca 2011. Tom izmijenjenom direktivom Europska komisija zalaže se za slobodan pristup javnim podacima za komercijalne i nekomercijalne namjene i poziva nacionalne vlade da slijede njezin primjer. Izraz javni podaci obuhvaća sve informacije koje tijela javne vlasti u Europskoj uniji proizvode, prikupljaju ili plaćaju. To uključuje geopodatke, statističke i meteorološke podatke te podatke iz javno financiranih znanstvenih projekata i digitaliziranih knjiga iz knjižnica.

Bilo tko s pristupom računalu treba jednostavno i lako pristupiti slobodnim javnim podacima i ponovno ih upotrijebiti. Tijela javne vlasti, često i nenamjerno, otežavaju pristup podacima i njihovu ponovnu upotrebu. Npr. ponekad nedostaju informacije da neki podaci postoje i da su dostupni te gdje se nalaze. Ponekad su podaci u formatima koji su neprikladni ili skupi za upotrebu. Prepreke su i komplicirani postupci licenciranja, naknade koje treba platiti ili ponovna upotreba ograničena na državne tvrtke. Mora biti omogućena i integracija podataka u nove proizvode i usluge kojima se svakodnevno koristimo, kao što su navigacijski sustavi u automobilima, vremenske prognoze ili druge korisne primjene u tzv. pametnim telefonima.

Zalaganje za slobodan pristup javnim podacima ima i svoje ekonomsko opravdanje. Primjeri pokazuju da je uvođenje slobodnog pristupa javnim podacima višestruko, pa i do 10 000%, uvećalo broj njihovih korisnika. Time se također višestruko, pa i do 1000%, uvećava prihod od poreza na ponovnu upotrebu tih podataka. Tako prikupljeni prihod od poreza mnogo je veći nego je bio prihod od naknada na upotrebu podataka. Veličina tržišta i rast geoinformacijskog sektora pokazuju potencijal javnih podataka kao motora za stvaranje novih radnih mjesta. Njemačko tržište geoinformacija u 2007. procijenjeno je na 1,4 milijardi eura, što je povećanje za 50% od 2001.

Usvajanje izmijenjene direktive očekuje se najranije krajem 2012. Države članice imat će 18 mjeseci da slobodan pristup javnim podacima uvedu u svoje zakonodavstvo. Nema, međutim, zapreke da bilo koje tijelo javne uprave i prije tog datuma uvede poboljšanja u pristupu javnim podacima i njihovoj upotrebi koje uvodi navedena direktiva.

U 2012. Komisija će postaviti internetski portal za svoje podatke. Predlaže se drugim institucijama EU, tijelima i agencijama da im informacije budu dostupne preko tog portala kao jedinstvenog pristupnog mjesta EU informacijama. U 2013. Komisija će uspostaviti paneuropski portal okupljajući podatke iz različitih država članica i europskih institucija.

Izvor:

News (2011): Europe Opens Access to Public Data, GIM International Newsletter, 13/12/2011, http://www.gim-international.com/news/id6308-Europe_Opens_Access_to_Public_Data.html.

Nedjeljko Frančula

IZLOŽBA DJECA TEHNOLOGIJE: ELEKTRONIČKA RAČUNALA U TEHNIČKOM MUZEJU GRADA ZAGREBA

Izložba pod nazivom *Djeca tehnologije: elektronička računala* održana je od 21. prosinca 2011. do 26. veljače 2012. u Tehničkom muzeju Grada Zagreba. Autori izložbe bili su Vesna Dakić i Želimir Kozlina. Autorica likovnog postava bila je Dinka Pavelić, a autor multimedijskog postava bio je Bojan Gagić.